

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสระบุรีเพื่อเป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดน สามารถสรุปผลการศึกษาและอภิปรายผล ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

สรุปผลศึกษามีดังนี้

สภาพ แนวโน้ม โอกาส ปัญหา และอุปสรรคการพัฒนาการท่องเที่ยวชายแดนของจังหวัดสระบุรี

1. สภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวชายแดนจังหวัดสระบุรี

1.1 จังหวัดสระบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่หลากหลายและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รัฐมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวทางด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์คิดค้นกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมต่อ โดยผ่านเส้นทางหมายเลข 9 ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมต่อแนวเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก

1.2 จังหวัดสระบุรีมีประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นที่มาของความหลากหลายทางชาติพันธุ์กลุ่มชนเผ่าพื้นเมือง 8 ชนเผ่า อันเป็นบ่อเกิดของขนบธรรมเนียมประเพณีที่หลากหลายที่ดำรงเป็นเอกลักษณ์ของตนทั้งภาษาพูดและการนุ่งห่ม ประชาชนยังคงยึดถือฮิดสิบสอง ซึ่งจัดงานประเพณีตลอดปี ยังคงยึดถือปฏิบัติในปัจจุบัน และเป็นสิ่งที่เพิ่มมูลค่าทางการท่องเที่ยวที่ดึงดูดเม็ดเงินจากนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีสามารถส่งเสริมให้เป็นสินค้าที่สร้างความสนใจพิเศษทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กิจกรรม และประเพณี การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบทชายแดน การประกอบอาชีพเฉพาะของชาวบ้านที่ยังมีอยู่ในปัจจุบันและหาได้ยากในที่อื่น เช่น การทอผ้าฝ้ายของชาวภูไท บ้านละหานน้ำ เมืองสองคอน เป็นต้น

2. แนวโน้มและโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวชายแดนจังหวัดสระบุรี

2.1 จังหวัดสระบุรีมีสะพานมิตรภาพข้ามแม่น้ำโขงไทย - ลาว แห่งที่ 2 (มุกดาหาร-สระบุรี) เป็นเส้นทางที่อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากประเทศไทยผ่านจังหวัดสระบุรีไปยังประเทศเวียดนาม ซึ่งจะมีนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนระหว่างประเทศจำนวนมาก ทั้งที่มาเพื่อผ่านและแวะพัก และสิ่งสำคัญที่ดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวที่สุดคือ วัดชัยยะพุม ตึกเก่าฝรั่งเศส ตลาดสะพานโขง พระธาตุอิงฮัง หอพิพิธภัณฑ

ไดโนเสาร์ หนองบึงวะ เส้นทางโฮจิมินห์ หอไตรปิฎก และเรือนหิน และสิ่งสำคัญที่ดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวได้คือ อุตสาหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิตในท้องถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

2.2 สถิติของนักท่องเที่ยวในปี ค.ศ. 2008 มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเที่ยวจังหวัดสะหวันนะเขต จำนวน 474,826 คน ปี ค.ศ. 2009 จำนวน 589,173 คน และในปี ค.ศ. 2010 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 655,406 คน ทั้งนักท่องเที่ยวภายในและต่างประเทศ ในส่วนนักท่องเที่ยวต่างประเทศส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาทางจุดผ่านแดนสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 2 จังหวัด (มุกดาหาร - สะหวันนะเขต) และด่านลาวบาว - แคนสะหวัน (ชายแดนลาว-เวียดนาม) ในนี้ นักท่องเที่ยวชาวไทย มีประมาณร้อยละ 50 นักท่องเที่ยวเวียดนาม ร้อยละ 27 นักท่องเที่ยวชาวลาว ร้อยละ 20 นอกนั้นเป็นนักท่องเที่ยวชาวยุโรปเพียงเล็กน้อย แต่เมื่อมีการเติบโตทางการท่องเที่ยว ประกอบกับการเป็นทางผ่านจากประเทศไทยสู่ประเทศเวียดนาม ซึ่งถ้าหากมีการประชาสัมพันธ์ให้เห็นศักยภาพทางด้านกายภาพโดดเด่น เช่น การแข่งเรือประเพณี กิจกรรมแข่งไตรกีฬาแม่น้ำโขง เป็นต้น ก็จะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวชาติอื่น ๆ นอกภูมิภาคให้มาเที่ยวได้

2.3 เส้นทางการเดินทางในจังหวัด และเส้นทางเดินทางผ่านสะพานมิตรภาพไทย - ลาว ข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 เป็นการคมนาคมทางบกที่นำวิเคราะห้ในการลงทุนธุรกิจบริการทางการท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น สถานีบริการน้ำมัน ห้องสุขา ที่พักรับประทานอาหารริมทาง การให้ความปลอดภัยในการเดินทาง และการบริการทางสุขภาพผ่อนคลายระหว่างการเดินทาง รวมทั้งบริการและประชาสัมพันธ์สารสนเทศทางการท่องเที่ยวได้อีกด้วย

3. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวชายแดนของจังหวัดสะหวันนะเขต

3.1 จากการสัมภาษณ์ ข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ธุรกิจร้านค้า นักท่องเที่ยวและประชาชนที่อยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ในจังหวัดสะหวันนะเขต เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดสะหวันนะเขต พบว่า ยังมีอีกหลายอย่างที่ยังต้องเร่งดำเนินการ เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการเติบโตทางการท่องเที่ยวของจังหวัด ปัญหาที่ยังมีอยู่ ได้แก่ ปัญหาการจัดการการบริการที่พบว่ายังขาดมาตรฐาน เช่น ด้านคุณภาพการออกแบบ และการตกแต่ง เป็นต้น การบริการนำเที่ยวไม่สามารถตอบสนองกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ปานกลาง และรายได้สูง การท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ ๆ ที่ยังไม่มีมีการดำเนินการและไม่มีคุณภาพที่สร้างความมั่นใจให้นักท่องเที่ยวได้ เช่น การถูกเอาเปรียบราคา ค่าใช้จ่ายจากบริษัทนำเที่ยว และโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และสังคมที่ยังไม่กระจายกัน เช่น ถนนเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และการลักลอบขนสินค้าเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายที่สร้างภาพลักษณ์เมืองท่องเที่ยวที่ไม่ดีในสายตานักท่องเที่ยวได้ ปัญหายาเสพติด และโรคระบาดที่กระจายทั่วทุกพื้นที่

ปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมแม้จะยังไม่เกิดขึ้นแต่เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญและการเตรียมความพร้อมในการแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวชายแดนที่สอดคล้องกับการพัฒนาจังหวัดสระหว้านะเขต

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารภาครัฐ พบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสระหว้านะเขต มุ่งสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวธรรมชาติ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ บริการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับจังหวัดใกล้เคียง และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับจังหวัดของประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกับจังหวัดสระหว้านะเขต คือ การลงทุนด้านการบริการการท่องเที่ยวทั้งภายในและต่างประเทศ มาลงทุนตามแนวเศรษฐกิจตะวันออก- ตะวันตก นอกจากนี้พบว่าจำเป็นต้องปรับปรุงข้อมูลการท่องเที่ยวให้มีความชัดเจน และพร้อมในการนำไปใช้ ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม การปกป้องรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว การพัฒนานุเคราะห์ในเขตการท่องเที่ยวจัดให้มีการฝึกอบรมให้กับเจ้าของ ผู้จัดการ พนักงานบริษัทท่องเที่ยว โรงแรม และร้านอาหาร และสิ่งสำคัญอีกคือการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริการการท่องเที่ยว กระตุ้นให้มีการร่วมงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามแนวเศรษฐกิจตะวันออก- ตะวันตก โดยมีความมุ่งหมายให้จังหวัดสระหว้านะเขตกลายเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวหรือกลายเป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดน

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหลังการเปิดใช้สะพานมิตรภาพ ไทย - ลาว ข้ามแม่น้ำโขง แห่งที่ 2 (มุกดาหาร - สระหว้านะเขต)

1. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจต่อชุมชนในจังหวัดสระหว้านะเขตที่จะเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะกิจการขนาดเล็ก เช่น ธุรกิจนำเที่ยว ร้านอาหาร ร้านค้าของที่ระลึก และสวัสดิการต่าง ๆ ในชุมชน เกิดการลงทุนจากภายนอกในธุรกิจที่พัก โรงแรม และรีสอร์ท อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอุปโภคบริโภค เกิดการขยายตัวด้านธุรกิจการค้า
2. ผลกระทบด้านการท่องเที่ยวที่เกิดจากความลงตัวของภูมิศาสตร์และการสร้างทางหลวงหมายเลข 9 ของลาวที่เชื่อมต่อไปยังเมืองมรดกโลก และเมืองท่าการค้าที่สำคัญของเวียดนาม สะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 นี้ จะเชื่อมเส้นทางท่องเที่ยวที่อุดมสมบูรณ์ลุ่มน้ำโขง และสามเหลี่ยมมรกตเชื่อม ไทย - ลาว - กัมพูชา ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี
3. ผลกระทบต่อแผนการพัฒนา/ นโยบายการพัฒนาที่ก่อให้เกิดการดำเนินงานด้านแผนการพัฒนา นโยบายด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเป็นกลไกผลักดันให้เกิดนโยบายการพัฒนาต่าง ๆ ที่จะส่งผลดีต่อลาว และความร่วมมือด้านนโยบายต่าง ๆ ทั้งด้านสังคม กฎหมาย การเมือง และเศรษฐกิจของทั้ง 2 ประเทศ รวมทั้งระหว่างกลุ่มประเทศในภูมิภาค
4. ผลกระทบด้านการใช้ประโยชน์จากที่ดินจากการเกษตรจะเปลี่ยนแปลงไปเป็น

การใช้ที่ดินเพื่อรองรับธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร สวนสาธารณะ ที่จอดรถ ตลาดขายสินค้า ลานกิจกรรม แม้แต่การเกษตรเพื่อการท่องเที่ยว หรือศูนย์ราชการขนาดใหญ่ที่รองรับการติดต่อราชการระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ดินในเขตเทศบาล ที่ดินริมโขง และที่ดินริมเส้นทางที่เชื่อมต่อกับสะพาน

5. ผลกระทบด้านสังคม และวัฒนธรรม จากชุมชนเมืองที่สงบเงียบ จะเกิดการขยายตัวของสถานศึกษา และฝึกอาชีพเฉพาะทาง เช่น การสอนภาษาที่จะเกิดขึ้นเพื่อผลิตคนรองรับตลาดแรงงานที่จะมีความต้องการมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงบทบาทของการเป็นเมืองเพื่อเป็นศูนย์กลางทางสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตที่จะเกิดขึ้นจากการที่มีสถาบันบันเทิงเรีงรณณ์ ผับ บาร์ ร้านอาหารสถานบริการทางสุขภาพ นักท่องเที่ยว ผู้มาเยือนมากขึ้นซึ่งเข้ามาพร้อมกับวัฒนธรรม ค่านิยม และพฤติกรรมทางสังคมที่จะเกิดขึ้น ส่งผลในระยะยาวต่อพฤติกรรมวัยรุ่นในชุมชน

6. ผลกระทบด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากการก่อสร้าง การอยู่อาศัย การดำรงชีวิตประจำวันก่อให้เกิดขยะของเสียสภาพธรรมชาติของพื้นที่ทั่วไป และในแหล่งท่องเที่ยวจะเสื่อมโทรม การก่อสร้างถนนหนทางก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ มลภาวะทางอากาศ เสียงรบกวน

อภิปรายผล

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสระหว้านนะเขตเพื่อเป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดน ผู้วิจัยขอเสนอสาระสำคัญที่จะอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

สภาพ แนวโน้ม โอกาส ปัญหา และอุปสรรคการพัฒนาการท่องเที่ยวชายแดนของจังหวัดสระหว้านนะเขต

1. สภาพ แนวโน้ม และโอกาส การท่องเที่ยวของจังหวัดสระหว้านนะเขต พบว่ามีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์หลากหลาย มีภูมิประเทศสวยงาม มีแหล่งท่องเที่ยวมากมาย เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัฒนธรรมโดดเด่น มีการคมนาคมที่สะดวก มีสะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว ข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 (มุกดาหาร-สระหว้านนะเขต) มีป่าสงวนแห่งชาติ ที่นันท่องเที่ยวและจัดเป็นทรัพยากรหลักของจังหวัดสระหว้านนะเขต คือ ป่าสงวนดงนาตาดี ป่าสงวนแห่งชาติดงภูเวียงและภูซำแห่ ในส่วนที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจของจังหวัดสระหว้านนะเขต คือ วัดไชยชุม ชธาตุอิงฮัง ธาตุโพน และหอพระไตรปิฎก นอกจากนี้จังหวัดสระหว้านนะเขต ยังมีทรัพยากรท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์จนถึงยุคประวัติศาสตร์ ซึ่งมีความสำคัญต่อแนวทางที่จะพัฒนาให้เป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดน ซึ่งสอดคล้อง

กับอภิมัย พรหมจรรยา และคณะ (2543) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ว่าเป็น การดำเนินงานที่ทำให้การท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่จะก่อให้เกิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว รักษาทรัพยากรให้คงความดึงดูดใจและพัฒนาให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในการดำเนินงานพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศลาว หรือของพื้นที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่งแห่งใดนั้น องค์ประกอบเพื่อให้การพัฒนาพื้นที่นั้นสามารถอำนวยความสะดวกและให้บริการต่าง ๆ ตอบสนอง ความต้องการของนักท่องเที่ยวอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ประกอบเรื่องคมนาคมเข้าสู่แหล่ง ท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว และบริการสิ่งอำนวยความสะดวกซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบ พื้นฐานที่จะทำให้เกิดแรงจูงใจหรือแรงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเยือนพื้นที่นั้นมาก ดังนั้นในปัจจุบันการพัฒนาการท่องเที่ยวจึงต้องคำนึงถึงมาตรฐานและคุณภาพของทรัพยากร การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี โบราณสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะสามารถสร้างความพึงพอใจ สูงสุดให้กับนักท่องเที่ยว และจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในระยะยาว จึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยได้ตั้งเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาอุตสาหกรรม ท่องเที่ยวสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development)

2. ปัญหา และอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสะหวันนะเขตเพื่อเป็นเมือง ท่องเที่ยวชายแดน จากผลการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัด สะหวันนะเขต ยังมีอีกหลายอย่างที่ยังต้องเร่งดำเนินการเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ซึ่งพบว่า ขาดกิจกรรมการท่องเที่ยวระดับประเทศแบบ World Event ที่นำไปสู่การแข่งขันระดับ นานาชาติ จึงควรให้มีการจัดงบประมาณและการร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจ หน่วยงาน ภาครัฐและภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ ด้านการท่องเที่ยว ดังนั้นควรจัดให้มีการฝึกอบรมด้านการจัดการการท่องเที่ยวทั้งภายในและ ต่างประเทศ ถนนยังไม่ได้มาตรฐานและโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ รัฐควรเร่งดำเนินการเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ขาดการมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคธุรกิจ ดังนั้นควร ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและมีผลประโยชน์ร่วมกัน ประกอบการการลงทุน ด้านการท่องเที่ยวยังมีน้อยรัฐควร โฆษณาและส่งเสริมเกี่ยวกับการลงทุนด้านการท่องเที่ยว การโฆษณาและการส่งเสริมการตลาดภายนอกจังหวัดยังมีน้อย จึงควรส่งเสริมด้านการตลาด การท่องเที่ยวของจังหวัดอย่างจริงจังเพื่อดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวร่วมมือกับบริษัทนำเที่ยว ภายในจังหวัดและต่างประเทศโดยเอาจังหวัดสะหวันนะเขตรวมไว้ในรายการนำเที่ยวแต่ละครั้ง ก่อนจะไปถึงแหล่งท่องเที่ยวปลายทาง

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวชายแดนที่สอดคล้องกับการพัฒนาจังหวัดสระหว้านะเขต

จากการสัมภาษณ์ข้าราชการภาครัฐ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว พบว่า มีความสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว จังหวัดสระหว้านะเขต ปี พ.ศ. 2011-2015 โดยเน้นการส่งเสริมการอนุรักษ์ ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและทรัพยากรการท่องเที่ยวควบคู่กับสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงคุณภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์และมรดกของชาติสืบไป การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน รวมทั้งประชาชนในท้องถิ่น ให้เข้ามามีบทบาทในการร่วมกันแก้ไข หรือป้องกันปัญหาทางการท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีคุณค่า ช่วยดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในด้านการพัฒนาและส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาระบบเครือข่ายการคมนาคมขนส่ง และสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการบริการท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อพัฒนาจังหวัดสระหว้านะเขตให้เป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดน ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและส่งเสริมผลดีต่อการพัฒนาสังคมทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคม และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของทศพรณ์ นาคเขียว (2545) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นจะต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบให้ความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวและการพัฒนาสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป คอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการสร้างความพึงพอใจให้ชาวบ้านในท้องถิ่น และขณะเดียวกันต้องมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนนั้น ๆ ไว้ให้คงอยู่จนถึงรุ่นลูกรุ่นหลานสืบไป

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหลังการเปิดใช้สะพานมิตรภาพ ไทย - ลาว ข้ามแม่น้ำโขง แห่งที่ 2 (มุกดาหาร - สระหว้านะเขต)

จากผลการศึกษาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นหลังการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย - ลาว ข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 (มุกดาหาร-สระหว้านะเขต) พบว่ามีผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ด้านการท่องเที่ยว ผลกระทบต่อแผนพัฒนา/ นโยบายการพัฒนา ผลกระทบด้านการใช้ประโยชน์จากที่ดิน ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม ผลกระทบด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเจษฎา สุวดี (2538) ได้เสนอวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาเมืองหนองคาย เพื่อรองรับผลกระทบจากสะพานมิตรภาพไทย - ลาว จากกรณีศึกษาพบว่า ผลกระทบของสะพานมิตรภาพไทย - ลาว ที่มีต่อเมืองหนองคายในระดับต่าง ๆ ทั้งในระดับเมืองและระดับภูมิภาค สรุปได้ว่าเมืองหนองคายได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมจากสะพานมิตรภาพแห่งนี้เป็นอย่างมาก จากการที่เมืองหนองคายมีบทบาทและหน้าที่ของเมืองที่เกี่ยวข้องหลายระดับ ตั้งแต่

ระดับเมืองจนถึงระดับนานาชาติ เมืองหนองคายได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว อยู่ตลอดเวลา ซึ่งได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาเมืองหนองคายเพื่อรองรับผลกระทบจากสะพานมิตรภาพ ภายใต้เงื่อนไข เวลา และขีดจำกัดทางด้านข้อมูลเท่าที่หลักฐานจะยืนยันได้อย่างเพียงพอ ที่จะพิสูจน์ให้เห็นได้ในทางกายภาพว่าจะเกิดกับเมืองหนองคายอย่างแน่นอน ส่วนข้อมูลไม่มีหลักฐานว่าจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้เป็นการส่งเสริมแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสว่นนะเขตเป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการพัฒนาดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

1.1 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรมีการวางระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น เส้นทางคมนาคม ถนน รถบริการสาธารณะ สะดวกต่อการเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

1.2 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรมีการจัดระบบบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ไม่ซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง ไกสอนพมวิหาร แบ่งภาระหน้าที่ที่ชัดเจน

1.3 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรมีการประชาสัมพันธ์จังหวัดสว่นนะเขตเป็นจังหวัดชายแดนที่สงบ ปลอดภัย

1.4 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรส่งเสริมเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว เช่น การรวมกลุ่มธุรกิจ โรงแรม การรวมกลุ่มบริษัทนำเที่ยว การรวมกลุ่มผู้ประกอบการร้านอาหาร เป็นต้น เพื่อรักษามาตรฐาน และคุณภาพการให้บริการ

1.5 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรวางแนวทางการป้องกันความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว เช่น การปล่อยน้ำเสีย สิ่งปฏิกูลลงแม่น้ำ การกำจัดขยะในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เป็นต้น

1.6 บุคลากรภาครัฐที่ให้บริการด้านการท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว คำนวณตรวจคนเข้าเมืองยังมีจำนวนน้อย

1.7 หน่วยงานภาครัฐควรจัดอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว

1.8 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ควรเตรียมมาตรการป้องกันและแก้ปัญหาทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่ไม่ถูกกฎหมาย เช่น การแฝงการขายบริการทางเพศ หรือยาเสพติดในกิจกรรมการท่องเที่ยวประเภทสถานบันเทิง ผับ บาร์ เป็นต้น

1.9 องค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ ในจังหวัดควรส่งเสริมวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น งานหัตถกรรมประเพณีพื้นบ้านให้เป็นที่รู้จัก เพราะนอกจากจะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนแล้วยังช่วยสร้างรายได้และเกิดการพัฒนาวีถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างยั่งยืนต่อไปในระยะยาว

สรุปคือรัฐควรปรับปรุงแหล่งรักษาสุขภาพแก่นักท่องเที่ยว รัฐควรเร่งสนับสนุนท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/ ผจญภัย รัฐควรเร่งสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบผสมผสาน รัฐควรเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน เช่น สาธารณูปโภค/ การคมนาคม เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะต่อภาคเอกชน

2.1 ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวภาคเอกชน เช่น โรงแรม ที่พัก รีสอร์ท ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยวต้องรักษาระดับคุณภาพการให้บริการที่สอดคล้อง ไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว และมีจรรยาบรรณการให้บริการ

2.2 ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวภาคเอกชน ต้องร่วมรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน เช่น การปล่อยของเสีย ควัน ขยะ เสียรบกวนต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาให้กับสังคมส่วนรวม และไม่สร้างผลเสียต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่เป็นของสาธารณะประโยชน์ที่ใช้ร่วมกันอยู่แล้ว

2.3 ต้องส่งเสริมและเผยแพร่ข่าวสารการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ทราบและบอกต่อเพื่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสะพานมะเขือจะได้เป็นที่รู้จักในวงกว้างต่อไป

2.4 ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวภาคเอกชนอาจจะมีการรวมกลุ่มกันเพื่อรักษาสิทธิของกลุ่มธุรกิจ และพัฒนาคุณภาพการให้บริการ เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย ความสะดวกสบาย

3. แนวทางการส่งเสริมให้เป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดน

3.1 การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสะพานมะเขือให้เป็นเมืองท่องเที่ยวต้องมีการดำเนินการที่ไม่ซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงาน เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวควรดำเนินการด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องไปในทางเดียวกันสามารถเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมได้ เช่น การปรับปรุงภูมิทัศน์ ร้านค้าริมฝั่งแม่น้ำโขง เป็นต้น

3.2 ควรมีการให้ความสำคัญกับการลดปัญหาสังคมและการก่ออาชญากรรมและความเสี่ยงต่อสิ่งเสพติด และโรคภัยต่าง ๆ ให้น้อยลง

3.3 อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงสมบูรณ์ และความบริสุทธิ์ชะลอการเสื่อมโทรมให้มากที่สุด ทั้งในชุมชน และแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจะได้สร้างความยั่งยืนด้านรายได้ ให้ชุมชน

3.4 ควรมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในภาคธุรกิจการท่องเที่ยว และภาคอื่น ๆ ให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้เยาวชน และประชาชน

ทั่วไป ให้เป็นผู้มีความรู้เพิ่มทักษะในอาชีพต่าง ๆ และสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคมได้ในระยะยาวต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาดและการประชาสัมพันธ์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวลาว และชาวต่างประเทศ
2. ควรมีการศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดสระบุรีในแง่มุมต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมการบริโภคแหล่งท่องเที่ยวของประชาชนและผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวของจังหวัด
3. ควรมีการศึกษาการวิจัยเกี่ยวกับรายละเอียดในรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งหมดต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
4. ควรมีการศึกษาการวิจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเดินทางในแต่ละรูปแบบกิจกรรมเพื่อไปเป็นแนวทางการวางแผนการพัฒนาด้านการตลาดในอนาคตต่อไป